

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5ECdo/252/2014
Identifikačné číslo spisu:	3108202122
Dátum vydania rozhodnutia:	09.08.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Helena Haukvitzová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:3108202122.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej Sociálna poisťovňa, so sídlom v Bratislave, ul. 29. augusta 8, IČO: 30 807 484, proti povinnému Poľnohospodárske družstvo 1. Máj so sídlom v Košeci v konkurze, so sídlom v Košeci, Zliechovská cesta 384, IČO: 00 200 115, v mene ktorého koná správca konkurznej podstaty KRIVANKON, k.s., so sídlom v Bratislave, Trnavská cesta 74/B, o vymoženie 10 827,06 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Trenčín pod sp.zn. 62Er/235/2008, o dovolaní súdneho exekútora Mgr. Ing. Ivana Šteinera, PhD., Exekútorský úrad Nové Mesto nad Váhom, Lipová 7, proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 15. apríla 2014, sp.zn. 13CoE 18/2014, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Trenčíne z 15.apríla 2014 sp.zn. 13CoE/18/2014
z r u š u j e a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín (ďalej aj „exekučný súd,“) uznesením z 11. decembra 2013 č.k. 62Er/235/2008-168 neschválil rozvrh výťažku zo dňa 28. augusta 2013 z dražby nehnuteľností konanej dňa 18. februára 2013, rozdeľovanej podstaty 16 707,18 €. Rozhodol tak s odôvodnením, že súdny exekútor nesprávne vyčíslil trovy exekúcie, ktoré majú byť uspokojené v prvom poradí podľa § 157 ods. 1 písm. a/ Exekučného poriadku. Vyúčtované hotové výdavky súdneho exekútora nezodpovedali obsahu exekútorského spisu, nakoľko súdny exekútor do nich zahrnul náklady na poštovné za zaslanie exekučného príkazu a príkazu na začatie exekúcie, avšak v spise sa nenachádza doklad o doručení týchto dokumentov. Povinnému boli tiež doručované viaceré písomnosti súčasne, resp. boli doručované aj písomnosti týkajúce sa iných exekučných konaní, pričom súdny exekútor túto skutočnosť nezohľadnil pri vyúčtovaní hotových výdavkov. Do hotových výdavkov nebolo možné zahrnúť budúce výdavky súdneho exekútora, ktoré ešte nevznikli, pretože sú hypotetickej výšky a nie je možné ich uspokojiť v rámci vykonávaného rozvrhu. Výdavky za bankový poplatok, výdavky na papier a toner, ako aj ďalší kancelársky materiál, náklady na internet a telefón neboli súdnym exekútorom preukázané. Náklady spojené s vedením účtovníctva súdneho exekútora nie sú výdavky účelne vynaložené v súvislosti s vedením exekúcie. Z týchto dôvodov súd rozvrh výťažku neschválil. Proti uvedenému uzneseniu podal

odvolanie súdny exekútor.

2. Na odvolanie súdneho exekútora Krajský súd v Trenčíne uznesením z 15. apríla 2014, sp.zn. 13CoE 18/2014 napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne (§ 219 ods. 1 O.s.p.). Poukázal analogicky na ustanovenie § 151 ods. 2 O.s.p. v spojení s ustanovením § 251 ods. 4 O.s.p., keď pri rozhodovaní o trovách exekúcie súd prizná náhradu trov exekúcie vyplývajúcu zo spisu. Z tohto dôvodu považoval za nedôvodnú námietku súdneho exekútora, že exekučný súd ho mal vyzvať postupom podľa ustanovenia § 43 O.s.p. na doplnenie návrhu a predloženie dôkazov. Podľa obsahu exekučného spisu neboli výdavky zahrnuté súdnym exekútorom do rozvrhu výťažku preukázateľne podložené dokladmi potrebnými pre ich priznanie a preto bolo rozhodnutie exekučného súdu správne.

3. Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podal dovolanie súdny exekútor (ďalej aj „dovolateľ“). Navrhol, aby dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ako aj exekučného súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Namietal, že postupom exekučného súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.), a to z dôvodu, že mu v lehote na podanie odvolania nebol vrátený zapožičaný exekučný spis, v dôsledku čoho nemohol efektívne využiť právnu obranu. Namietal nedostatok v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu v rozpore s ustanovením § 157 ods. 2 O.s.p. Dovolanie odôvodnil tiež tým, že súdy vec nesprávne právne posúdili (§ 241 ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Vytýkal súdom, že v rámci schválenia rozvrhu výťažku nie sú oprávnené rozhodovať o trovách exekúcie, navyše v situácii, keď neboli podané námietky proti rozvrhu. Nesúhlasil tiež s použitím analógie ustanovení Občianskeho súdneho poriadku o trovách konania odvolacím súdom, keď o nárokoch už bolo rozhodnuté. Uviedol, že exekučné konanie sa vydaním rozhodnutia o schválení príklepu nekončí a nebol podaný žiadny návrh na rozhodnutie o trovách konania. Súd nikoho nevyzýval.

4. Oprávnená sa k dovolaniu súdneho exekútora písomne nevyjadrila.

5. K dovolaniu sa vyjadril správca konkurznej podstaty úpadcu (povinného) s tým, že o dovolaní súdneho exekútora nie je možné rozhodnúť, nakoľko uznesením Okresného súdu Trenčín z 30. januára 2014 č.k. 38K/40/2013-101 bol dňa 7. februára 2014 na majetok povinného vyhlásený konkurz. V zmysle § 48 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii (ďalej len „zákon č. 7/2005 Z.z.“) došlo ex lege k zastaveniu exekučného konania. Súdny exekútor je v zmysle § 60 ods. 1 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (Exekučný poriadok) povinný vrátiť poverenie súdu. Vyhlásením konkurzu došlo tiež k zániku exekučného záložného práva, a preto sa výťažok z predaja, ktorý doposiaľ nebol vyplatený, stáva súčasťou podstaty a trovy konania sú pohľadávkou proti podstate. Mal za to, že odvolací súd nemal vôbec rozhodovať o odvolaní súdneho exekútora proti uzneseniu súdu prvej inštancie, keďže na základe výkladu ustanovenia § 48 zákona č.7/2005 Z.z. bolo konanie vyhlásením konkurzu na majetok povinného (úpadcu) zastavené. Pri svojej argumentácii sa opieral aj o uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21.augusta 2013 sp.zn. 5 MCdo 1/2012. Odvolací súd nemal v tomto štádiu konania o odvolaní súdneho exekútora rozhodovať. Navrhol, aby dovolací súd dovolanie exekútora zamietol ako nedôvodné.

6. Súdny exekútor k vyjadreniu správcu konkurznej podstaty uviedol, že Exekučný poriadok je lex specialis vo vzťahu k zákonu o konkurze, pričom exekútor je povinný výťažok vyplatiť veriteľovi zabezpečenej pohľadávky. Rozhodnutie, na ktoré poukázal správca konkurznej podstaty sa vzťahuje ku skutkovo inej veci a nie je možné ho preto aplikovať na prejednávaný prípad. Správca konkurznej podstaty sa mylne domnieva, že exekučné záložné právo nie je záložným právom a že vyhlásením konkurzu zaniklo.

7. Podaním doručeným najvyššiemu súdu dňa 3. februára 2015 sa súdny exekútor domáhal, aby dovolací súd v prípade odmietnutia jeho dovolania vyslovil svoj právny názor na otázky bližšie špecifikované v tomto podaní.

8. Dovolanie súdneho exekútora bolo podané 19. júna 2014, t.j. pred 1. júlom 2016, za účinnosti zákona

č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov. Podľa ustanovenia § 470 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu s právnickým vzdelaním (§ 429 ods. 2 písm. a/ CSP), v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie treba zrušiť.

10. Podľa právneho stavu účinného v čase podania dovolania bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (viď § 236 ods. 1 O.s.p.). Dôvody prípustnosti dovolania proti rozsudku vymedzovalo ustanovenie § 238 O.s.p. a proti uzneseniu § 239 O.s.p. Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu tiež vtedy, ak v konaní došlo k najzávažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 O.s.p.

11. V danom prípade je dovolaním súdneho exekútora napadnuté potvrdzujúce uznesenie odvolacieho súdu, ktoré nemá znaky rozhodnutí uvedených v § 239 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku, proti ktorým bolo dovolanie prípustné. Preto prípustnosť jeho dovolania z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

12. So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. [v znení účinnom do 31. decembra 2014], či už to účastník namietala alebo nie, neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku či uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdov, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníkovi konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Dovolať procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a ich existenciu nezistil ani dovolací súd.

13. Po preskúmaní veci Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že konanie je zaťažené vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., i keď z iných dôvodov ako boli dovolaťom namietané.

14. O vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide v prípade, že sú naplnené tri pojmové znaky: 1/odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov. K odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádza, ale aj samotným rozhodnutím.

15. Podľa § 23 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 7/2005 Z.z.“) vyhlásením konkurzu sa začína konkurz. Konkurz sa považuje za vyhlásený zverejnením uznesenia o vyhlásení konkurzu v Obchodnom vestníku. Vyhlásením konkurzu sa dlžník stáva úpadcom.

16. Podľa § 48 zákona č. 7/2005 Z.z. na majetok podliehajúci konkurzu nemožno počas konkurzu začať konanie o výkon rozhodnutia alebo exekučné konanie; už začaté konania o výkon rozhodnutia alebo exekučné konania sa vyhlásením konkurzu zastavujú. Ak v konaní o výkon rozhodnutia alebo v exekučnom konaní už došlo k speňaženiu majetku podliehajúceho konkurzu, avšak výťažok ešte nebol vyplatený oprávnenému, výťažok sa stáva súčasťou príslušnej podstaty a trovy konania sú pohľadávkou proti príslušnej podstate; ak je oprávneným veriteľ zabezpečenej pohľadávky, výťažok exekútor alebo iný vymáhajúci orgán vyplatí veriteľovi zabezpečenej pohľadávky do výšky jeho zabezpečenej pohľadávky, ako keby konkurz nebol vyhlásený.

17. Podľa § 199 ods. 9 zákona č. 7/2005 Z.z., ak tento zákon neustanovuje inak, za deň doručenia súdneho rozhodnutia alebo inej písomnosti sa považuje nasledujúci deň po zverejnení súdneho rozhodnutia alebo inej súdnej písomnosti v Obchodnom vestníku. Rovnako písomnosti, ktoré sa podľa tohto zákona zverejňujú v Obchodnom vestníku, sa považujú na účely tohto zákona za zverejnené nasledujúci deň po ich zverejnení v Obchodnom vestníku.

18. Z ustanovenia § 48 zákona č. 7/2005 Z.z. vyplýva, že dňom vyhlásenia konkurzu na majetok dlžníka (povinného) podliehajúceho konkurzu, dochádza ex lege k zastaveniu exekučného konania. To znamená, že účinky zastavenia konania v tomto prípade nastávajú bez toho, aby exekučný súd musel vydať osobitné uznesenie o zastavení exekučného konania. Akékoľvek úkony urobené exekútorom po tom, čo nastali účinky vyhlásenia konkurzu, sú bez právnych účinkov, pričom hľadá sa na ne, akoby vôbec neboli urobené. Citované ustanovenie zákona o konkurze a reštrukturalizácii tak predstavuje procesnú normu zakladajúcu osobitný prípad zastavenia exekučného konania ako následku vyhlásenia konkurzu. Zastavením sa konanie v tomto prípade končí, pretože nie sú splnené podmienky pre ďalšie pokračovanie v konaní, resp. nastala taká neodstrániteľná prekážka konania, t.j. vyhlásenie konkurzu, ktorá ex lege bráni súdu v konaní ďalej pokračovať a vo veci meritórne rozhodovať (obdobne nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 12. decembra 2012 sp.zn. I. ÚS 393/2012). Dôsledkom zastavenia exekučného konania je trvalé upustenie od vykonávania úkonov smerujúcich k vymoženiu pohľadávky oprávneného a v prípade zastavenia konania v zmysle ustanovenia § 48 zákona č. 7/2005 Z.z. aj strata právnych účinkov už vydaných rozhodnutí exekučného súdu s výnimkou schválenia príklepu za podmienok upravených ustanovením § 49 zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

19. Účinky vyhlásenia konkurzu nastávajú zverejnením uznesenia súdu v Obchodnom vestníku, pričom sa za zverejnenie v právnom zmysle považuje až deň nasledujúci po faktickom zverejnení (§ 199 ods. 9 zákona č. 7/2005 Z.z.). Zastavenie exekučného konania teda nastáva deň nasledujúci po zverejnení uznesenia konkurzného súdu o vyhlásení konkurzu v Obchodnom vestníku.

20. Z obsahu spisu vyplýva, že v predmetnom exekučnom konaní na základe právoplatného a vykonateľného exekučného titulu - rozhodnutia oprávnenej č.700-0910366607-GC04/07 z 27. septembra 2007, Okresný súd Trenčín poverením č. 5309*046290 z 18. marca 2008 poveril vykonaním exekúcie súdneho exekútora Mgr. Ing. Ivana Šteinera, PhD. Exekúcia sa uskutočnila v súlade s § 63 ods. 1 písm. e) a § 134 a nasl. Exekučného poriadku predajom nehnuteľností. Uznesením Okresného súdu Trenčín zo dňa 27. mája 2013 č.k. 62Er/235/2008-106 bol schválený príklep udelený vydražiteľovi. Okresný súd Trenčín uznesením z 11. decembra 2013 č.k. 62Er/235/2008-168 neschválil rozvrh výťažku z 28. augusta 2013 z dražby nehnuteľností, konanej 18. februára 2013 rozdeľovanej podstaty 16 707,18 €. Proti tomuto uzneseniu podal odvolanie súdny exekútor. Krajský súd v Trenčíne uznesením z 15. apríla 2014 sp.zn. 13CoE/18/2014 uznesenie súdu prvej inštancie o neschválení rozvrhu výťažku potvrdil.

21. Okresný súd Trenčín uznesením z 30.januára 2014 č.k. 38K/40/2013-101 vyhlásil konkurz na majetok úpadcu Poľnohospodárske družstvo 1. Máj so sídlom v Košeci, Zliechovská cesta 384, IČO: 00 200 115. Uznesenie súdu bolo zverejnené v Obchodnom vestníku, ročník 2014, vydanie 25/2014, pod číslom 597825, dňa 6. februára 2014. Účinky vyhlásenia konkurzu teda nastali nasledujúci deň po zverejnení uznesenia súdu o vyhlásení konkurzu, t.j. dňa 7. februára 2014 (platná právna úprava spája účinky vyhlásenia konkurzu so zverejnením uznesenia o jeho vyhlásení v Obchodnom vestníku).

22. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že dňom vyhlásenia konkurzu na majetok povinného, teda dňom 7. februára 2014 došlo ex lege k zastaveniu exekučného konania a tým aj k vzniku neodstrániteľnej prekážky pre ďalšie pokračovanie v tomto exekučnom konaní. Keďže v čase rozhodovania odvolacieho súdu, t.j. dňa 15. apríla 2014 bol na majetok povinného (úpadcu) vyhlásený konkurz, exekučné konanie bolo ex lege zastavené, odvolacie konanie bolo postihnuté takým nedostatkom podmienky súdneho konania, ktorá bránila odvolaciemu súdu vo veci rozhodnúť (§ 48 zákona č. 7/2005 Z.z.) a odvolací súd už nemohol odvolanie súdneho exekútora meritórne prejednať a vo veci rozhodnúť.

23. Pokiaľ odvolací súd v rozpore s ustanovením § 48 zákona č. 7/2005 Z.z. napriek zastavenému exekučnému konaniu odvolanie súdneho exekútora prejednal a vo veci rozhodol, odňal tým účastníkom možnosť konať pred súdom a zaťažil konanie vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Odvolací súd týmto spôsobom poskytol súdnu ochranu účastníkovi konania, ktorému v danom čase už ochranu poskytnúť nemohol, pretože súdny exekútor už nemal oprávnenie vystupovať v odvolacom konaní ako účastník a realizovať akékoľvek procesné oprávnenia. Súčasne odvolací súd odňal možnosť konať i správcovi konkurznej podstaty úpadcu, na ktorého v zmysle § 44 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii prešlo právo konať v mene povinného úpadcu.

24. Keďže krajský súd napriek uvedenej skutočnosti vo veci rozhodol, zaťažil konanie vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Uvedená procesná vada zakladá vždy prípustnosť dovolania a zároveň je aj dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušiť, lebo rozhodnutie vydané v konaní postihnutom touto procesnou vadou nemôže byť považované za správne. Najvyšší súd Slovenskej republiky z tohto dôvodu dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP). Vzhľadom k tomu, že ide o tak závažnú vadu konania, ktorá zakladá dôvod zrušenia napadnutého rozhodnutia, dovolací súd neskúmal opodstatnenosť dovolacích námietok vznesených dovolateľom.

25. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.